

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HÀ NỘI
TRƯỜNG THPT PHÙNG KHẮC
KHOAN-THẠCH THẮT

Đề chính thức

ĐỀ THI HSG CẤP TRƯỜNG KHỐI 10, 11

Năm học: 2019 – 2020

Môn: Lịch sử 10

(Thời gian làm bài: 150 phút)

Không kể thời gian giao đề

Câu 1 (4 điểm)

Nêu những thành tựu văn hoá tiêu biểu của văn hoá cổ đại phương Tây – Hi Lạp và Rô-ma. Vì sao văn hoá cổ đại Hi Lạp và Rô-ma hình thành muộn nhưng lại phát triển cao và rực rỡ hơn văn hóa cổ đại Phương Đông?

Câu 2 (3 điểm)

Đánh giá về văn hóa Trung Quốc dưới thời phong kiến.SGK viết : “...kế thừa những truyền thống của nền văn hóa cổ,nhân dân Trung Quốc đã đạt được nhiều thành tựu văn hóa rực rỡ,độc đáo.”

(Lịch sử 10.NXB Giáo dục trang 34.)

Em hãy cho biết những thành tựu rực rỡ và độc đáo của nền văn hóa Trung Quốc thời phong kiến?

Câu 3 (3 điểm)

Trình bày nguyên nhân và điều kiện của các cuộc phát kiến địa lí? Hãy kể tên các cuộc phát kiến địa lý lớn? Cuộc phát kiến nào là quan trọng nhất? Vì sao?

Câu 4 (4 điểm)

Trình bày về sự hình thành các vương quốc phong kiến ở Châu Âu? Hãy miêu tả một lãnh địa phong kiến thời kì này ?

Câu 5 (4 điểm)

Tổ chức bộ máy nhà nước phong kiến ở nước ta được hoàn thiện như thế nào trong các thế kỉ XI – XV?

Câu 6 (2 điểm)

Chế độ chuyên chế cổ đại là gì? Những biểu hiện của nó ở các quốc gia cổ đại Phương đông như thế nào?

-----Hết-----

(Thí sinh không sử dụng tài liệu)

Số báo danh: Họ và tên:.....

ĐÁP ÁN CHẤM ĐỀ THI CHỌN HSG LỊCH SỬ 10 CẤP TRƯỜNG

Năm học 2019-2020.

Câu	Nội dung	Điểm
1.	<i>Nêu những thành tựu văn hoá tiêu biểu của văn hoá cổ đại phương Tây – Hi Lạp và Rô-ma. Vì sao văn hoá cổ đại Hi Lạp và Rô-ma hình thành muộn nhưng lại phát triển cao và rực rỡ hơn văn hóa cổ đại Phương Đông?</i>	4.0
	1. Những thành tựu văn hoá tiêu biểu của văn hoá cổ đại phương Tây – Hi Lạp và Rô-ma	3.0
	A.Lịch và chữ viết:	0.5
	Lịch: Tính được 1 năm có 365 ngày và $\frac{1}{4}$, nên họ định ra các tháng lần lượt có 30, 31 ngày (riêng tháng 2 có 28 ngày). Cách tính lịch của người Rô-ma đã tương đối chính xác gần với hiểu biết ngày nay. Chữ viết: - Hệ thống chữ cái A, B, C...của người Hi Lạp và Rô-ma gồm 20 chữ, sau thêm 6 chữ và hoàn chỉnh như ngày nay...Đây là phát minh và cống hiến lớn lao của cư dân Địa Trung Hải cho nền văn minh của loài người. - Họ cũng có chữ số I, II, III... mà ngày nay người ta thường dùng để đánh số các đề mục lớn, gọi là số La Mã.	
	B.Khoa học:	1.0
	- Những hiểu biết khoa học thực sự đã có từ hàng nghìn năm trước, từ thời cổ đại phương Đông. Nhưng phải đến thời cổ đại Hi Lạp và Rô- ma, những hiểu biết đó mới thực sự trở thành khoa học. - Khoa học: Toán học đã vượt lên trên việc ghi chép và giải những bài toán riêng biệt để lại các định lí, định đề có giá trị khái quát hóa cao như định lí Talet, Pitago, tiên đề Ô-clit... Khoa học xã hội như Lịch sử, Địa lí cũng đạt được nhiều thành tựu tiến bộ.. đặt cơ sở cho các ngành khoa học ngày nay.	
	C.Văn học: Đạt được những thành tựu to lớn về văn học dân gian và văn học viết: Hi Lạp: có các tác giả như Êsin, Ôripit; Rôma: Có các tác giả như Lucrexơ, Viécghin..	0.5
	D.Nghệ thuật: Ở Hi Lạp có tượng nữ thần A-tê-na, thần Vệ nữ Mi-lô, tượng lực sĩ ném đĩa...nhiều công trình đạt trình độ tuyệt mỹ; Rô-ma có nhiều công trình như cầu máng dẫn nước, đấu trường...	0.5
	2. Văn hoá cổ đại phương Tây phát triển cao hơn vì:	1.0
	- Văn hoá cổ đại phương Tây được hình thành trên cơ sở sự phát triển cao của trình độ sản xuất (đồ sắt phổ biến, sự tiếp xúc với biển, kinh tế công thương nghiệp phát triển, sự ra đời của nền kinh tế hàng hoá tiền tệ..) - Hình thành trên cơ sở sự bóc lột sức lao động của nô lệ, thê chế dân	0.25

	chủ chủ nô tạo điều kiện cho con người tìm tòi, nghiên cứu, tự do sáng tạo văn hoá. Ra đời muộn hơn các quốc gia cổ đại phương Đông (hàng nghìn năm) nên tiếp thu kế thừa được thành tựu văn hóa cổ đại phương Đông.	0,25 0.5
2	<i>Đánh giá về văn hóa Trung Quốc dưới thời phong kiến.SGK viết : “...kế thừa những truyền thống của nền văn hóa cổ,nhân dân Trung Quốc đã đạt được nhiều thành tựu văn hóa rực rỡ,độc đáo.” Lịch sử 10.NXB Giáo dục trang 34. Em hãy cho biết những thành tựu rực rỡ và độc đáo của nền văn hóa Trung Quốc thời phong kiến?</i>	3.0
	+ Tư tưởng – tôn giáo - Tư tưởng Nho giáo giữ vai trò quan trọng, là công cụ sắc bén phục vụ cho nhà nước phong kiến tập quyền . - Phật giáo thịnh hành nhất vào thời Đường, Bắc Tống cho xây nhiều chùa, tạc tượng in kinh ...	0.5
	+ Sử học :Sử ký của Tư Mã Thiên rất nổi tiếng, thời Đường có cơ quan chép sử là Sử quán ..	0.25
	+ Văn học - Thơ Đường đạt đến đỉnh cao của nghệ thuật Lý Bạch, Đỗ Phủ,Bạch Cư Dị . - Tiểu thuyết phát triển dưới thời Minh,Thanh, nhiều tác phẩm nổi tiếng như: - Tam Quốc Diễn Nghĩa của La Quán Trung. - Thủy Hử của Thi Nại Am. - Tây Du Ký của Ngô Thừa An. - Hồng Lâu Mộng của Tào Tuyết Cần.	0.5
	+ Toán học: Cửu chương toán thuật (Hán) tính diện tích và khối lượng khác nhau .	0.25
	+ Thiên văn học: Nông lịch phục vụ cho sản xuất; địa động nghi để đo động đất .	0.25
	+ Y dược: đạt nhiều thành tựu quan trọng: thầy thuốc Hoa Đà (Hán) dùng phẫu thuật để chữa bệnh; sách thuốc Bản thảo cương mục của Lý Thời Trân .	0.25
	+ Kỹ thuật: giấy, kỹ thuật in, la bàn, thuốc súng .	0.5
	+ Kiến trúc đặc sắc: Vạn lý trường thành, Tử cấm thành, Tượng phật bằng ngọc thạch ... còn được lưu giữ đến ngày nay.	0.5
	<i>Trình bày nguyên nhân và điều kiện của các cuộc phát kiến địa lí? Hãy kể tên các cuộc phát kiến địa lý lớn? Cuộc phát kiến nào là quan trọng nhất? Vì sao?</i>	3.0
	Nguyên nhân, điều kiện phát kiến địa lý:	1.0

3	- Sản xuất phát triển dẫn đến nhu cầu về hương liệu, vàng bạc thị trường cao. - Con đường giao lưu buôn bán qua Tây Á và Địa Trung Hải bị người Ả Rập độc chiếm. . - Khoa học - kỹ thuật có những bước tiến quan trọng như kỹ thuật mới trong đóng tàu, xa bàn, hải đồ...	0.25
		0.25
		0.5
	Các cuộc phát kiến địa lý lớn:	1.0
	- Năm 1487 B.Đi-a-xơ đã đi vòng cực Nam của lục địa Phi, đặt tên mũi Hảo Vọng. - Va-xcô đơ Ga-ma đã đến được Ca-li cut Ấn Độ (1498). - Tháng 8-1492 C.Cô-lôm-bô đến được Cu Ba và một số đảo thuộc vùng biển Ca-ri-bê ngày nay. Ông là người đầu tiên phát hiện ra châu Mỹ. - Ma-gien-lan là người đã thực hiện chuyến đi đầu tiên vòng quanh thế giới bằng đường biển (1519 - 1521).	0.25
		0.25
		0.25
	Cuộc phát kiến địa lý quan trọng nhất:	1.0
	- Chuyến đi vòng quanh thế giới của Ma-gien-lan (1519 – 1521) Vì: - Là cuộc phát kiến diễn ra trong thời gian dài nhất (0,25) - Cung cấp kiến thức mới: trái đất hình cầu (0,25) - Tìm ra những con đường mới, dân tộc mới, thúc đẩy sự giao lưu văn hóa...	0.25
		0.25
		0.25
		0.25
	Trình bày về sự hình thành các vương quốc phong kiến ở Châu Âu? Hãy miêu tả một lãnh địa phong kiến thời kì này ?	4.0
4	1.Sự hình thành các vương quốc phong kiến ở Châu Âu	2.0
	- TK III, đế quốc Rô ma bị suy yếu.Năm 476 người Giéc man chinh phục Roma mở ra thời kì phong kiến ở Châu Âu... - Những việc làm của người Giéc-manh: - Thủ tiêu bộ máy nhà nước cũ, thành lập nhiều vương quốc mới: Vương quốc của người Ăng-glô Xắc-xông, Vương quốc Phơ-răng, Vương quốc Tây Gôt, Đông Gôt... - Chiếm ruộng đất của người Rô-ma, phong tặng đất đai cho tướng lĩnh, quý tộc, nhà thờ. - Từ bỏ các tôn giáo nguyên thủy của mình và tiếp thu Ki-tô giáo, xây dựng nhà thờ. - Các giai cấp mới hình thành: lãnh chúa phong kiến, nông nô - Quan hệ sản xuất phong kiến ở châu Âu bắt đầu hình thành.	0.5
		0.25
		0.25
		0.25
		0.75
	2. Miêu tả một lãnh địa phong kiến ở Châu Âu.	2.0

	- Giữa thế kỷ IX, các lãnh địa phong kiến Tây Âu ra đời. Đây là vùng đất đai rộng lớn do quý tộc phong kiến, nhà thờ đứng đầu; là đơn vị chính trị kinh tế cơ bản trong thời kỳ phong kiến phân quyền.	0.5
	- Lãnh địa là một đơn vị chính trị độc lập có quân đội, tòa án, pháp luật riêng, chế độ thuế khóa riêng, tiền tệ riêng	0.5
	- Các giai cấp trong xã hội:	
	• + Nông nô là người sản xuất chính trong các lãnh địa. Họ bị lệ thuộc vào lãnh chúa.	0.25
	• + Lãnh chúa có cuộc sống nhàn rỗi, xa hoa, sung sướng bằng việc bóc lột tô thuế và sức lao động của nông nô.	0.25
	- Kinh tế lãnh địa đóng kín, mang tính chất tự nhiên, tự cung, tự cấp, tự túc.	0.5
5	Tổ chức bộ máy nhà nước phong kiến ở nước ta được hoàn thiện như thế nào trong các thế kỷ XI – XV?	4.0
	- Sau chiến thắng của Ngô Quyền năm 938, nhà nước quân chủ chuyên chế được thành lập và từng bước hoàn thiện và đạt đến đỉnh cao ở TK XV.	0.25
	- Nhà Ngô Đình Tiên Lê đã xây dựng nhà nước quân chủ sơ khai	0.25
	- Năm 1010 vua Lý Công Uẩn dời đô từ Hoa Lư về Thăng Long	0.25
	- Năm 1054 vua Lý Thánh Tông đổi tên nước là Đại Việt mở ra thời kì phát triển mới của dân tộc.	0.25
	1. Tổ chức bộ máy nhà nước thời Lý – Trần – Hồ	
	➤ TW: Đứng đầu là vua ,giúp việc cho vua có Tể tướng và một số đại thần.Bên dưới là các cơ quan trung ương như : Sảnh – Viện – Đài (Học sinh có thể vẽ sơ đồ Bộ máy nhà nước)	0.5
	➤ Địa phương : Chia thành nhiều Lộ,trấn do các hoàng thân,quốc thích cai quản.Bên dưới là :phủ,huyện,châu,xã do quan lại triều đình trông coi.	0.5
	2.Tổ chức bộ máy nhà nước thời Lê Sơ.	
	- Năm 1428 Lê Lợi lên ngôi lập ra nhà Lê sơ, khôi phục quốc hiệu Đại Việt,xây dựng nhà nước quân chủ .	0.25
	- Những năm 60 của TK XV vua Lê Thánh Tông tiến hành cải cách hành chính lớn.	0.25
	➤ TW: Đứng đầu là vua trực tiếp quyết định mọi việc,bên dưới là 6 bộ,bãi bỏ chức tể tướng và các chức Đại hành khiển.Các cơ quan : Ngự sử đài,hàn lâm viện vẫn đc giữ nguyên.	0.5
	➤ Địa phương: Cả nước chia thành 13 đạo thừa tuyên.Mỗi đạo có 3 ti trông coi các mặt dân sự,quân sự,an ninh.Dưới đạo là các phủ huyện,châu,xã	0.5
	- Dưới thời Lê,bộ máy nhà nước quân chủ chuyên chế hoàn chỉnh đạt mức độ cao.....	0.5
	Chế độ chuyên chế cổ đại là gì ? Những biểu hiện của nó ở các quốc gia cổ đại Phương đông như thế nào?	2.0

6.		
	1. Chế độ chuyên chế cổ đại : Chế độ chuyên chế cổ đại là chế độ nhà nước của xã hội có giai cấp đầu tiên, trong đó vua là người đứng đầu quan lại và tăng lữ, có quyền tối cao và tuyệt đối được coi là chế độ chuyên chế cổ đại hay chế độ quân chủ chuyên chế trung ương tập quyền.	1.0
	2. Biểu hiện tính chuyên chế ở các quốc gia cổ đại phương đông. - Ở Phương đông vua là sự hiện thân cho sự tập hợp hay thống nhất lãnh thổ và tập trung quyền lực - Vua tự cho mình là đại diện của thần thánh ở dưới trần gian, là chủ của đất nước, tự quyết định mọi việc.....	0.5 0.5